

Sygn. akt II DOW 10/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Tomczyński

Ławnik SN Wojciech Szczepka

Protokolant Anna Rusak

przy udziale Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego Małgorzaty Nowak
w sprawie M. Z.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 13 stycznia 2020 roku,
28 stycznia 2020 roku, 15 stycznia 2021 roku

odwołania obrońcy obwinionego od wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca
2019 r., sygn. akt II DSI 13/19 zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego
przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 września 2018 r., sygn. akt. PK I SD (...) na
podstawie art. 430 § 1 kpk w zw. z art. 429 § 1 kpk w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy
z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

postanowił:

pozostawić odwołanie obrońcy obwinionego bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 7 września 2018 roku sygn. akt PK I SD (...) Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w sprawie M. Z. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w K., obwinionego o to, że w okresie od 19 do 24 maja 2016 r. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazę prawa tj. przepisu art. 279 § 3 kpk poprzez zaniechanie zarządzenia niezwłocznego doprowadzenia do Sądu Rejonowego w K. P. K. – podejrzanego w sprawie o sygn. PR 3 Ds. (...) (poprzednio sygn. 4 Ds. (...)) Prokuratury Rejonowej w K., który był ścigany listem gończym i został przekazany z terytorium innego kraju w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania tj. o przewinienie dyscyplinarne z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016

roku Prawo o prokuraturze uniewinnił obwinionego od popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego, zaś kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążył Skarb Państwa.

Prokurator Generalny zaskarżył orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuraturze Generalnym z 7 września 2018 r., sygn. akt PK I SD (...), w całości na niekorzyść obwinionego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na nieprawidłowym, dowolnym uznaniu, że zaniechanie zarządzenia niezwłocznego doprowadzenia do Sądu Rejonowego w K. podejrzanego w sprawie o sygn. PR 3 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w K. P. K., który był ścigany listem gończym i został przekazany z terytorium innego kraju w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania, a jedynie skierowanie przez obwinionego prokuratora wniosku o przedłużenie wobec tego podejrzanego tymczasowego aresztowania, nie stanowi oczywistej obrazy art. 279 § 3 kpk, albowiem według Sądu Dyscyplinarnego, obraza ta nie została dostrzeżona przez wiele podmiotów „zainteresowanych sprawą”, co wskazuje, że popełniony błąd nie był łatwy do stwierdzenia oraz dowolnym, nieprawidłowym uznaniu, że obraza przepisu art. 279 § 3 kpk, nie miała również charakteru rażącego w odniesieniu do jej skutków, przyjmując, że jeżeli nawet zachowanie obwinionego naruszało jakiekolwiek interesy to nie w sposób ostateczny i nieodwracalny, podczas gdy prawidłowa ocena wszystkich dowodów zgromadzonych w postępowaniu dyscyplinarnym, w szczególności ocena dowodów w postaci uzyskanej kopii materiałów śledztwa, sygn. PR 3 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w K., daje podstawę do uznania, że wymieniony wyżej prokurator swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przewinienia dyscyplinarnego, opisanego w części dyspozytywnej orzeczenia, co miało wpływ na treść tego orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe zarzuty Prokurator Generalny wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uznanie obwinionego prokuratora M. Z. za winnego zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze i wymierzenie mu na podstawie art. 142 § 1 pkt 1 tejże ustawy, kary dyscyplinarnej upomnienia.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 25 czerwca 2019 roku, sygn. akt II DSI 13/19, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uznał obwinionego M. Z. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w K., za winnego tego, że w okresie od 19 do 24 maja 2016 r. w K. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy prawa, tj. przepisu art. 279 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie zarządzenia niezwłocznego doprowadzenia P. K. – podejrzanego w sprawie o

sygn. PR 3 Ds. (...) – poprzednio sygn. 4Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w K., który był ścigany listem gończym i został przekazany z terytorium innego kraju w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania - do Sądu Rejonowego w K., tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze i przy przyjęciu, że czyn ten stanowi przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi, o którym mowa w art. 142 § 5 ustawy - Prawo o prokuraturze, odstąpił od wymierzenia mu kary. Kosztami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa.

Od tego wyroku odwołanie wywiódł obrońca obwinionego, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości, zarzucając mu:

1. „obrazę prawa procesowego, która miała istotny wpływ na wydanie zaskarżonego wyroku, a to art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 Prawa o prokuraturze przez niezasadne zaniechanie pozostawienia bez rozpoznania odwołania wniesionego od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuraturze Generalnym z dnia 7 września 2018 roku, w sytuacji braku podstaw dla uznania, że środek odwoławczy został wniesiony przez osobę uprawnioną,
2. rażącą obrazę prawa materialnego, a to art. 137 § 1 Prawa o prokuraturze poprzez najzupełniej niezasadne i dowolne ustalenie, że naruszenie przepisu art. 279 § 3 k.p.k. przez obwinionego prokuratora M. Z. miało charakter oczywistego i rażącego naruszenia prawa, podczas gdy ustalone w sprawie - a nie kwestionowane ani przez strony postępowania, ani też przez oba sądy orzekające, a zatem całkowicie bezsporne — okoliczności natury faktycznej i prawnej całkowicie wyłączają możliwość przyjmowania takiego poglądu”.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i pozostawienie bez rozpoznania odwołania wniesionego od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 września 2019 roku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i utrzymanie w mocy wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 września 2019 roku.

Ponadto wniósł, aby „przed podjęciem rozstrzygnięcia w ramach sprawowanej formalnej kontroli środka odwoławczego Sąd Najwyższy skorzystał z prerogatywy ustalonej w art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o zgodność art. 163a § 2 Prawa o prokuraturze z ustawą zasadniczą, skoro pozbawia się w nim obwinionego prokuratora prawa do uzyskania kontroli

instancyjnej wobec orzeczenia, którym po raz pierwszy w toku postępowania został uznany za winnego (skazany) popełnienia czynu stanowiącego delikt dyscyplinarny”.

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2020 roku Sąd Najwyższy na podstawie art. 82 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym przedstawił do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego zagadnienie prawne: „Czy zgodne z normą wynikającą z przepisu art. 163a § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze jest merytoryczne rozpoznanie odwołania złożonego od wyroku, w którym sąd dyscyplinarny II instancji uznał obwinionego prokuratora za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, zmieniając wyrok sądu I instancji w części dotyczącej winy i jednocześnie odstępując od wymierzenia kary?”.

Sąd Najwyższy w powiększonym składzie postanowieniem z dnia 5 listopada 2020 roku, sygn. akt II DZP 2/20, postanowił odmówić podjęcia uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedzione w niniejszej sprawie odwołanie pozostawione zostało bez rozpoznania jako niedopuszczalne z mocy prawa.

Zgodnie z art. 430 § 1 kpk Sąd odwoławczy pozostawia bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 429 § 1 albo jeżeli przyjęcie tego środka nastąpiło na skutek niezasadnego przywrócenia terminu. W myśl art. 429 § 1 kpk prezes sądu pierwszej instancji odmawia przyjęcia środka odwoławczego, jeżeli wniesiony został po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalny z mocy ustawy. Z wykładni art. 429 § 1 kpk wynika zatem jednoznacznie, że przesłanką pozostawienia przez sąd odwoławczy środka odwoławczego bez rozpoznania jest fakt wniesienia go po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo gdy jest on niedopuszczalny z mocy prawa. W przypadku wystąpienia jednej z tych okoliczności sąd odwoławczy nie ma możliwości podjęcia innej decyzji procesowej. Jest to przepis o charakterze stanowczym.

W realiach niniejszej sprawy zachodzi ostatnia z wymienionych podstaw, to znaczy odwołanie obrońcy obwinionego było niedopuszczalne *ex lege*. Zgodnie bowiem z art. 163a § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze od orzeczenia sądu

dyscyplinarnego drugiej instancji służy odwołanie do innego składu tego sądu, jeżeli orzeczeniem sądu dyscyplinarnego drugiej instancji obwinionemu wymierzono karę dyscyplinarną, pomimo wydania w tej sprawie przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji orzeczenia uniewinniającego lub umarzającego postępowanie dyscyplinarne. *Ad casum* sąd drugiej instancji uznał obwinionego M. Z. za winnego zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego odstępując jednocześnie od wymierzenia kary dyscyplinarnej.

Zauważyć należy, że katalog sankcji dyscyplinarnych, które mogą zostać wymierzone wobec prokuratora, określony został przez ustawodawcę w art. 142 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze. Przepis ten jako kary dyscyplinarne wskazuje upomnienie, naganę, obniżenie wynagrodzenia zasadniczego o 5% - 50% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat, karę pieniężną w wysokości podlegającego wypłacie za miesiąc poprzedzający wydanie prawomocnego wyroku skazującego jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o przysługujący prokuratorowi dodatek za długoletnią pracę, dodatek funkcyjny i dodatek specjalny, usunięcie z zajmowanej funkcji, przeniesienie na inne miejsce służbowe oraz wydalenie ze służby prokuratorskiej. Jest to katalog zamknięty, a zatem nie jest możliwe wymierzenie prokuratorowi innej kary dyscyplinarnej niż wynikająca z analizowanej normy. Implikuje to także innego rodzaju wnioski, co ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, że jedynie w przypadku wymierzenia przez sąd dyscyplinarny jednej z sankcji określonych w art. 142 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze dochodzi do sytuacji, w której można przyjąć, że obwinionego ukarano karą dyscyplinarną. Zatem przypadek, w którym sąd dyscyplinarny przyjmie, że zachowanie obwinionego będące przedmiotem oceny dyscyplinarnej stanowi przewinienie mniejszej wagi i w związku z tym odstąpi od wymierzenia kary nie będzie prowadzić do przyjęcia, że obwiniony został ukarany.

Kluczowa dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy była wykładnia art. 163a § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze. Sąd Najwyższy w powiększonym składzie w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5 listopada 2020 roku, II DZP 2/20, jednoznacznie wskazał, że „treść analizowanego przepisu art. 163a § 2 ww. ustawy dopuszcza zaskarżenie jedynie tych orzeczeń sądu dyscyplinarnego drugiej instancji, gdy po przełamaniu reguły *ne peius* został wydany wyrok, w którym uznano obwinionego prokuratora za winnego i wymierzono mu karę dyscyplinarną”.

W związku z powyższym nie jest dopuszczalne przystąpienie do merytorycznego rozpoznania odwołania wywiedzonego od orzeczenia drugoinstancyjnego w sytuacji gdy obwinionemu prokuratorowi nie wymierzono jednej z katalogu sankcji dyscyplinarnych.

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.